

به نام خدا

عنوان:

تحلیل و ارزیابی سؤال درس تاریخ (۳) ایران و جهان معاصر امتحان نهایی سال دوازدهم انسانی

مورخ ۱۴۰۰/۳/۲۲

تهیه کننده:

بهرام شفیع

سرگروه تاریخ منطقه آبپخش و دبیر دبیرستان استعدادهای درخشان امام خمینی برازجان

تحلیل و ارزیابی کلی:

آزمون نهایی تاریخ ۳ ایران و جهان معاصر در تاریخ ۲۲ خرداد ۱۴۰۰ برگزار گردید که تحلیل و ارزیابی کلی آن به شرح زیر می باشد.

- این آزمون شامل ۱۲ سؤال بود که ۴ نمره از درس ۳ تا درس ۶ و ۱۴ نمره هم از درس ۷ تا درس ۱۲ را شامل می شد.
- این آزمون انواع مختلف سؤال را شامل می شد.
- این آزمون شامل حیطه های شناختی مختلف بود، لذا از این جهت استاندارد طراحی آزمون در آن رعایت شده بود و دانش آموز مختلف قادر به پاسخگویی سؤالات بودند.
- در متن و پاسخنامه آزمون اشکالاتی وجود داشت که در ادامه به آن خواهیم پرداخت.

انواع سؤالات آزمون و تعداد و مقدار بارم

تعداد سؤال	نوع سؤال	درس	مقدار بارم
۳	صحيح و غلط	۶ و ۸ دو سؤال	۰/۷۵ نمره
۳	جور کردنی (مطابقت دهید)	۶	۰/۷۵ نمره
۳	جای خالی	۷ و ۱۲	۰/۵ نمره
۲	چهار گزینه ای	۸ و ۱۱	۰/۵ نمره
۱	کوتاه پاسخ	۴ و ۱۱	۰/۵ نمره
۲	تعریف اصطلاحات و مفاهیم تاریخی	۸ و ۱۱	۲ نمره
۳	مقایسه پدیده های تاریخی	۳ و ۸ و ۱۰	۳ نمره
۲	اظهار و نظر و قضاوت	(۱ یا ۵) و (۷)	۲ نمره
۴	توصیف و فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی	۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲	۴ نمره
۱	کار بست شواهد و مدارک تاریخی	۳	۰/۷۵
۶	تشریحی	۱۰ و ۱۲ و ۸ و ۷ و دو سؤال ۹	۵/۲۵

تعداد، نوع، حیطة‌های شناختی، بارم و صفحه سؤالات هر درس به تفکیک

درس	نوع سؤال	عنوان سؤال	حیطة شناختی	بارم	صفحه
۳	مقایسه پدیده های تاریخی	دو محاکم عرف و شرع در دوره قاجار چه تفاوت هایی با هم داشتند؟	فهمیدن (درک و فهم)	۱	۴۰
	کاربست شواهد و مدارک تاریخی	<p>بر روی نقشه شماره هایی نوشته شده است، مشخص کنید که این بخش های خاک ایران طبق کدام معاهده یا عهدنامه های در دوره قاجار از ایران جدا شدند؟</p> <p>۱-.....</p> <p>۲-.....</p> <p>۳-.....</p>	تحلیل کردن (تجزیه و تحلیل)	۰/۷۵	۴۲
۴	کوتاه پاسخ	دردوره قاجار هنر تئاتر به سبک اروپایی به همت چه کسانی گسترش یافت.	به یاد آوردن (دانش)	۰/۲۵	۵۸
۵	اظهار نظر و قضاوت	به نظر شما چرا برخی از روزنامه های فارسی زبان در خارج از کشور چاپ می شد؟	ارزشیابی (قضاوت و ارزشیابی)	۱	۶۳

۸۶	۰/۲۵	فهمیدن (درک و فهم)	بعد از جنگ جهانی اول دولت های بزرگی چون روسیه تزاری، امپراتوری هابسبورگ و عثمانی فروپاشید	به خاطر بیاورید. صحیح و غلط	۶							
۸۶	۰/۷۵	به یاد آوردن (دانش)	کدام یک از گزینه های سمت چپ با شماره های سمت راست در ارتباط است. <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">۱- کاخی در پاریس و محل عقد پیمان صلح جنگ جهانی اول</td> <td style="width: 50%;">الف) بلشویک</td> </tr> <tr> <td>۲- عده ای از مارکسیست های روسیه معترض</td> <td>ب) پروس</td> </tr> <tr> <td>۳- قدرتمندترین ایالت اتحادیه آلمانی</td> <td>ج) سارایوو</td> </tr> <tr> <td></td> <td>د) ورسای</td> </tr> </table>	۱- کاخی در پاریس و محل عقد پیمان صلح جنگ جهانی اول		الف) بلشویک	۲- عده ای از مارکسیست های روسیه معترض	ب) پروس	۳- قدرتمندترین ایالت اتحادیه آلمانی	ج) سارایوو		د) ورسای
۱- کاخی در پاریس و محل عقد پیمان صلح جنگ جهانی اول	الف) بلشویک											
۲- عده ای از مارکسیست های روسیه معترض	ب) پروس											
۳- قدرتمندترین ایالت اتحادیه آلمانی	ج) سارایوو											
	د) ورسای											
۹۵	۰/۲۵	به یاد آوردن (دانش)	آغاز حکومت رژیم پهلوی و سلطنت رضا شاه در ایران به شهرت دارد.	جای خالی	۷							
۹۸	۱	ارزشیابی (قضاوت و ارزشیابی)	به نظر شما چرا انگلیسی ها در فاصله دو جنگ جهانی تصمیم به تقویت کشور آلمان گرفتند؟	اظهار نظر و قضاوت								
۹۲	۱	به یاد آوردن (دانش)	چرا انگلستان برای تغییرات مورد نظرش در ایران نمی توانست روی حکومت قاجار حساب کند؟	تشریحی (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)								
۱۱۰	۰/۲۵	به یاد آوردن (دانش)	ایران در جنگ جهانی دوم پلی برای پیروزی متحدین بود و بدون استفاده از ظرفیت ایران، سرنوشت جنگ تغییر می کرد.	صحیح و غلط	۸							
۱۱۲	۰/۲۵	به یاد آوردن (دانش)	با پایان یافتن جنگ جهانی دوم، جنبش های استقلال طلبانه کشورهای آفریقایی عمدتاً با خشونت همراه بود.	صحیح و غلط								
۱۰۴	۰/۲۵	به یاد آوردن (دانش)	کشورهای محور در جنگ جهانی دوم با حضور چه دولتهایی شکل گرفت؟ الف- آلمان، اتریش - مجارستان، عثمانی ب- انگلیس، فرانسه، روسیه ج- انگلیس، فرانسه، شوروی د- آلمان، ایتالیا، ژاپن	چهار گزینه ای								
۱۰۲	۱	فهمیدن	گشتاپو:	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی								
۱۰۱ و ۱۰۲	۱	فهمیدن (درک و فهم)	دو حزب فاشیسم و نازی متعلق به کدام کشورها بودند و طرفداران انی دو حزب چه وجه اشتراک داشتند؟	مقایسه پدیده های تاریخی								
۱۰۰	۱	به یاد آوردن (دانش)	استالین رهبر حزب کمونیست شوروی در مسیر دیکتاتوری خود دست به چه اقداماتی زد؟	تشریحی (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)								

۱۲۱	۱	به یاد آوردن (دانش)	انگلستان برای جلوگیری از ملی شدن نفت در ایران دست به چه اقداماتی زد؟ (ذکر یک مورد کافی است).	توصیف و فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی	۹
۱۱۸	۱	به یاد آوردن (دانش) و فهمیدن (درک و فهم)	در مجلس شانزدهم کدام گروه با تصویب قرارداد الحاق «گش - گلشایبان» با انگلیس مخالفت کرد و این قرارداد چه سرنوشتی یافت؟	تشریحی (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)	
۱۲۲	۱	فهمیدن (درک و فهم)	چرا دکتر محمد مصدق از محمدرضا شاه پهلوی خواست که وزارت جنگ و فرماندهی ارتش را به او بسپارد؟	تشریحی (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)	
۱۳۶	۱	تحلیل کردن (تجزیه و تحلیل)	اقامت امام خمینی (ره) در پاریس چه نتایجی برای انقلاب ایران داشت؟ (ذکر یک مورد کافی است).	توصیف و فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی	۱۰
۱۳۲	۱	فهمیدن (درک و فهم)	دو حزب ملل اسلامی و سازمان چریک های فدایی خلق در زمان پهلوی چه تشابه و تفاوت هایی با هم داشتند؟	مقایسه پدیده های تاریخی	
۱۳۳	۰/۵	به یاد آوردن (دانش)	چرا جیمی کارتر رئیس جمهور آمریکا در ش ۱۳۵۵ به شعار دفاع از حقوق بشر متوسل شد؟	تشریحی (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)	
۱۴۲	۰/۲۵	به یاد آوردن (دانش)	کدام یک از شخصیت های برجسته انقلاب اسلامی توسط گروهک تروریستی فرقان به شهادت نرسیده است؟ الف - سپهبد ولی الله قرنی ب - آیت الله مطهری ج - دکتر بهشتی د - دکتر مفتاح	چهارگزینه ای	۱۱
۱۴۱	۰/۲۵	به یاد آوردن (دانش)	بعد از انقلاب کدام یک از نهادها وظیفه حفظ نظم و امنیت و دستگیری سران رژیم پهلوی را برعهده داشت؟	کوتاه پاسخ	
۱۳۹	۱	به یاد آوردن (دانش)	مهم ترین وظایف و کارهای دولت موقت مهندس بازرگان و شورای انقلاب چه بود؟ (ذکر دو مورد کافی است).	توصیف و فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی	
۱۴۵	۱	فهمیدن (درک و فهم)	نقاب:	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی	۱۲
۱۵۳	۰/۲۵	به یاد آوردن (دانش)	دریادلان نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی با استفاده از نیروی هوایی در عملیات اسکله های عراق را منهدم کردند. (مروارید)	جای خالی	
۱۵۹	۱	به یاد آوردن (دانش)	مهم ترین خدمات زنان ایرانی در طول هشت سال دفاع مقدس را بنویسید. (ذکر دو مورد کافی است).	توصیف و فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی	
۱۵۰	۰/۷۵	فهمیدن (درک و فهم)	مهم ترین دلیل امضای قرارداد الجزایر بین ایران و عراق در سال ۱۳۵۴ش (۱۹۷۵ م) چه بود؟	تشریحی	

بارم دروس به تفکیک

ردیف	بارم	بارم
۱	سوم	۱/۷۵
۲	چهارم	۰/۲۵
۳	پنجم	۱/۷۵
۴	ششم	۰/۷۵
۵	هفتم	۱/۵
۶	هشتم	۳/۷۵
۷	نهم	۳
۸	دهم	۲/۵
۹	یازدهم	۲/۵
۱۰	دوازدهم	۲
	جمع بarm سوالات	۲۰

نقد کلی آزمون

این آزمون در ۱۲ سؤال طراحی شد که البته دارای اشکالاتی بود و نقدهایی بر آن وارد است. از نظر کلی در این آزمون بیشتر به موضوعات ریز و بسیار جزئی توجه شده بود که این مسأله باعث سردگمی دانش آموزان شده و پاسخگویی به سوالات را برای آنها دشوار می‌ساخت، که این مسأله ناشی از عدم توجه به اصول طراحی استاندارد سؤال است. با توجه به شرایط ویژه مجازی کلاس‌ها و با عنایت به گستردگی آزمون در سطح کشور و پوشش شهرهای کوچک و روستاها و ... انتظار می‌رفت سوالات با درصد کیفی متوسط طراحی شود، اما در قیاس با سالهای قبل و با توجه به عدم دسترسی همه دانش آموزان به امکانات ویژه آموزشی، استاندارد سوالات از درجه پایین تری برخوردار بود .

نقد جزئی و محتوایی سوالات:

۱- با توجه به اینکه سوالات از آسان به سخت شروع شود انتظار می‌رفت سوالات صحیح و غلط ، جاخالی و پاسخ کوتاه مناسب تر طراحی شود. سوالات صحیح و غلط از لحاظ تشخیصی دشوار بود.

۲- در سؤال ۲ دو واژه‌ی «گشتاپو» و «سازمان نقاب» اسامی خاص هستند و نه اصطلاح و مفهوم تاریخی! بنابراین طرح پرسش از این دو نام خاص، در بخش مفاهیم و اصطلاحات تاریخی درست نیست.

۳- سؤال ۳ مقایسه پدیده‌های تاریخی با توجه به کلاسهای مجازی دانش‌آموزان در نظر ۳ نمره برای این سؤال کمی سختگیرانه بود.

۴- سؤال ۳ تقلیل «مقایسه‌ی پدیده‌های تاریخی» به موضوعات بسیار جزئی و کم‌اهمیت مانند «حزب ملل اسلامی» و «چریک‌های فدایی خلق» نوعی کج‌سلیقه‌گی در درک تاریخ معاصر است؛ در کلیت تاریخ معاصر ایران و جهان و موضوعات بسیار مهم آن، این دو حزب به عنوان «پدیده‌ی تاریخی» شناخته نمی‌شوند.

۵- سؤال ۴ قسمت الف مربوط به درس اول صفحه ۱۲ است که جز حذفیات وضعیت قرمز بوده در ضمن اگر به عنوان درس ۵ محاسبه شود جز فعالیت شماره ۳ ص ۶۳ بوده که نباید از فعالیت سؤال طرح می‌شد.

۶- سؤال ۵ نتیجه‌ی اقامت امام خمینی در پاریس ... توصیفی نیست و باید در بخش «علل و نتایج» طرح شود و در اینجا نباید طرح می‌شد.

۷- سؤال ۶ مربوط به کاربرت شواهد و مدارک تاریخی با توجه به ص ۸ مقدمه کتاب سخنی با دانش‌آموزان بند ۶ ص ۹ سخنی با دبیران بند ۵ عنوان شده که نقشه در سؤال پایانی طرح نشود. لذا آوردن نقشه با توجه به این بند دارای اشکال است.

۸- سؤال ۶ استفاده از نقشه در قسمت «کاربست شواهد و مدارک تاریخی» اشتباه است.

۹- سؤال ۸ اختصاص ۷۵/۰ نمره اشتباه است چون در بارم اشاره شده «برای پایان دادن به اختلافات مرزی ۲۵/۰ رفع مناقشه ۲۵/۰ بر سر اروندرود ۲۵/۰» که پایان دادن به اختلافات مرزی و رفعه مناقشه یک معنی دارد و هر کدام نوشته شود ۵/۰ نمره تعلق می‌گیرد.

اشکالات در پاسخنامه:

۱- در پاسخنامه سؤال ۲ بخش صحیح و غلط به اشتباه درس شش ص ۹۶ اشاره شده که درس پنج ص ۱۱۰ صحیح است.

اداره کل آموزش و پرورش استان بوشهر

تحلیل و ارزیابی سؤالات امتحانات نهایی - خرداد سال تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۳۹۹

درس: تاریخ ۱۳ ایران و جهان معاصر

ردیف	ملاک‌های ارزیابی سؤالات امتحانی	امتیازها					سؤالاتی که موارد در آنها رعایت نشده
		۰	۱	۲	۳	۴	
۱	رعایت زیبایی ظاهری و فنی سؤالات (خوانا بودن، رعایت فاصله مناسب بین سؤالات، رسم‌الخط صحیح، شماره صفحه و...)					*	
۲	کامل بودن اطلاعات سربرگ (نام استان و شهر/ناحیه/منطقه) مشخص بودن تعداد صفحات، تعداد سؤالات، تاریخ و نوبت امتحان، ساعت شروع، نام درس، پایه و رشته تحصیلی، مدت پاسخگویی و ...)					*	
۳	مناسب بودن زمان پاسخگویی به سؤالات					*	
۴	مناسب بودن تعداد سؤالات آزمون (با توجه به نوع درس، حجم و اهمیت محتوا و سطوح یادگیری موردسنجش)					*	
۵	رعایت نکات دستوری، نگارشی و املائی سؤالات (رعایت ترتیب اجزای جمله، رعایت علائم نگارشی و عدم غلط املائی)					*	
۶	دقیق و گویا و بی‌ابهام بودن سؤالات (درک و دریافت یکسان همه دانش‌آموزان از سؤالات)					*	
۷	درج بارم در قسمت چپ برگه امتحانی روبروی هر سؤال					*	
۸	رعایت بارم و بودجه‌بندی کتاب و طراحی سؤالات از چهارچوب کتاب					*	
۹	تناسب بارم هر سؤال با جواب					*	
۱۰	سنجش یک هدف آموزشی در هر سؤال					*	
۱۱	توجه به اهداف مهم آموزشی در کل آزمون					*	
۱۲	ترتیب قرارگرفته سؤالات از آسان به دشوار					*	
۱۳	استفاده از انواع سؤالات (صحیح - غلط، کامل کردنی، جور کردنی، چندگزینه‌ای، کوتاه پاسخ و تشریحی)					*	

۱۴	عدم راهنمایی متن یک سؤال برای پاسخ به همان سؤال یا سؤالات دیگر	*				
۱۵	طراحی بخش عمده سؤالات در حد دانش آموزان متوسط	*				
۱۶	توجه به سطوح مختلف حیطه‌ی شناختی (دانشی، فرادانشی)	*				
۱۷	صحیح بودن سؤالات از نظر علمی (در مورد صحت و وسقم پاسخ آن بین مصححان اتفاق نظر وجود داشته باشد)	*				
۱۸	برخوردار بودن سؤال از روایی لازم (تناسب سؤال برای هدف موردنظر)	*				
۱۹	مشخص کردن موارد منفی سؤالات (با کشیدن خط زیر قسمت منفی و یا پررنگ نوشتن موارد منفی)	*				
۲۰	گنجانیدن جای خالی در سؤالات کامل کردنی در وسط یا آخر جمله.	*				
۲۱	یک پاسخی بودن سؤالات چندگزینه‌ای و کامل کردنی	*				
۲۲	در سؤالات جور کردنی استفاده از پاسخ‌های بیشتر از موارد سؤال	*				
۲۳	پاسخ مجزا برای هر قسمت از سؤالات چندقسمتی (عدم پاسخگویی به یک قسمت، سبب محروم نشدن از پاسخ قسمت‌های دیگر نگردد).	*				
۲۴	عدم استفاده از سؤالات انتخاب کردنی	*				
۲۵	داشتن راهنمای تصحیح، رعایت ریز بارم سؤالات در راهنمای تصحیح و صحیح بودن پاسخ‌ها	*				
جمع امتیازها		۷۸	۱۸			
		۹۶				

نام و نام خانوادگی ارزیاب: بهرام شفیعی

تاریخ ارزیابی: ۱۴۰۰/۳/۲۲

سمت: سرگروه تاریخ منطقه آب پخش

امضا

بهرام شفیعی

سرگروه تاریخ منطقه آب پخش و

دبیر تاریخ دبیرستان‌های استعدادهای درخشان امام خمینی برازجان